

An abstract painting featuring bold, geometric shapes in a vibrant color palette of teal, yellow, red, and black. The composition includes stylized representations of musical instruments, such as a violin on the right and a guitar-like body at the bottom. A white, irregular line shape is superimposed over the center of the artwork.

AVROTROS VRIJDAG CONCERT

10 MAART 2023

**Tussen romantiek
en futurisme**

Van harte welkom

bij het AVROTROS Vrijdagconcert!

Hier – in de Grote Zaal van TivoliVredenburg in Utrecht – begint u uw weekend met de allermooiste klassieke muziek. Op het podium zult u geregeld onze huisensembles, het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroepkoor, zien musiceren. Daarnaast treden dit seizoen uitstekende gastensembles op, samen met gerenommeerde dirigenten en solisten van over de hele wereld. Vol trots presenteren wij Ella van Poucke, dit jaar onze *artist in residence*.

Ruime aandacht is er jaarlijks voor nieuwe Nederlandse muziek, die bij het Vrijdagconcert in première gaat. Verder brengen we een reeks Odes & Hommages, waarin eerbetonen klinken aan het Groot Omroepkoor en het Radio Filharmonisch Orkest, aan het publiek, de muziek en de vrijheid & de vreugde. Ook is er aandacht voor de 150e verjaardag van Sergej Rachmaninov en voor de muziek van Max Reger en Ralph Vaughan Williams.

Namens AVROTROS, Stichting Omroep Muziek, NPO Klassiek en TivoliVredenburg wensen wij u veel luisterplezier en hopelijk tot ziens!

Concertlocatie

TivoliVredenburg
Vredenburgkade 11
3511 WB Utrecht

Kaartverkoop en reserveren

Kaarten koopt u via de kassa van TivoliVredenburg (030 231 45 44) of online (www.tivolivredenburg.nl/avrotrosvrijdagconcert) en u krijgt een compleet overzicht. Meer informatie vindt u ook op www.avrotrosvrijdagconcert.nl.

Informatie programmering & reacties

 www.avrotrosvrijdagconcert.nl
 AVROTROS Vrijdagconcert
 @vrijdagconcert
 [vrijdagconcert.avrotros](https://www.instagram.com/vrijdagconcert.avrotros)
 AVROTROSVrijdagconcert

Postadres

AVROTROS Vrijdagconcert
Postbus 2
1200 JA Hilversum

Het AVROTROS Vrijdagconcert is een productie van AVROTROS in samenwerking met NPO Klassiek, Stichting Omroep Muziek en TivoliVredenburg

AVROTROS
VRIJDAG
CONCERT

VRIJDAG 10 MAART 2023, 20.15 UUR

inleiding Kees Arntzen, 19.30 uur
serie AVROTROS Klassiek 1

TUSSEN ROMANTIEK EN FUTURISME

Noord Nederlands Orkest

Kerem Hasan dirigent

Albrecht Mayer hobo

RALPH VAUGHAN WILLIAMS 1872-1958

Hoboconcert in a (1944)

Rondo: Pastorale • Minuet and Musette •
Finale

ALEXANDER MOSOLOV 1900-1973

Zavod ('De ijzergieterij') (1927)

LUCIANO BERIO 1925-2003

Sequenza VII voor hobo solo (1969)

PAUZE

SERGEJ RACHMANINOV 1873-1943

Symfonie nr. 2 in e opus 27 (1906-1907)

Largo – Allegro moderato • Allegro molto • Adagio • Allegro vivace

Dit concert is live te beluisteren via
NPO Klassiek, zie ook ► npoklassiek.nl
Presentatie: Leonard Evers

AvRo
TROs

TUSSEN ROMANTIEK EN FUTURISME: RACHMANINOV EN MOSOLOV

Het Noord Nederlands Orkest brengt, samen met de in Londen geboren dirigent Kerem Hasan en de solohoboïst van de Berliner Philharmoniker, Albrecht Mayer, een programma met uitersten. Van de ene kant zinderende romantiek in Rachmaninovs *Tweede symfonie*. Van de andere kant futuristische geluiden uit de Russische industrie in 1927 door Alexander Mosolov 'vertaald' naar het symfonieorkest. Daartussenin het *Hoboconcert* van Ralph Vaughan Williams. De première in Londen in 1944 werd afgelast vanwege overvliegende bommenwerpers.

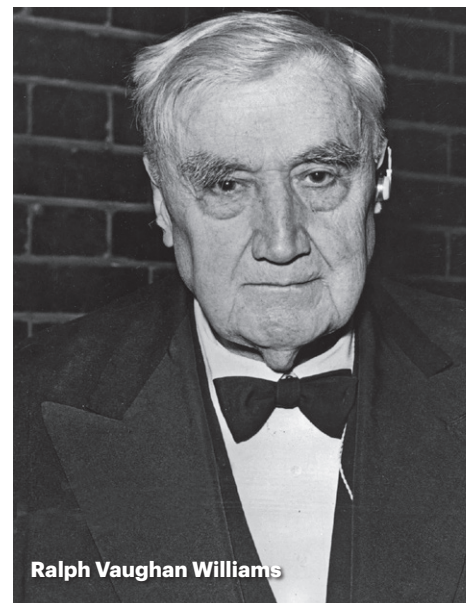
Vaughan Williams - Hoboconcert

De eerste uitvoering van Ralph Vaughan Williams' *Hoboconcert* werd afgelast vanwege overvliegende bommenwerpers. Het was 1944 en volop oorlog – maar dat hoor je niet in de muziek.

Vaughan Williams was bescheiden over zijn eigen originaliteit. Hij omschreef zichzelf als een muzikale kleptomane die het werk van zijn voorgangers en tijdgenoten naar believen plunderde. Zo'n schande is dat niet – Stravinsky deed het ook, en veranderde daarmee de loop van de muziekgeschiedenis. Vaughan Williams, met zijn bescheidener ambities, was al tevreden als zijn landgenoten zich door zijn muziek aangesproken voelden. Zijn 'diefstallen' beperkten zich dan ook voorname-lijk tot buurtwinkels: thema's van Thomas Tallis, William Byrd en andere oude Engelse componisten kwamen in zijn partituren terecht, en vooral heel veel inheems folkloristisch materiaal dat hij – net als Bartók in de Balkan-landen had gedaan – opspoorde en in kaart bracht.

Bij folkloristisch geïnspireerde componisten dreigt altijd het gevaar dat ze in oppervlakkige ansichtkaarten-muziek vervallen. Zoals de scherpe criticus Constant Lambert destijds schreef: 'Het enige wat je met een volksdeuntje kunt doen als je het eenmaal gespeeld hebt is het nog een keer spelen, en dan harder.' Maar Vaughan Williams trapt niet in die valkuil. Hij gebruikte volksmateriaal louter als uitgangspunt voor zijn eigen ideeën. Wat een componist maakt, vond hij, is niet bedacht maar is gegroeid uit een gemeenschappelijke cultuur: 'Een componist moet zich niet afsluiten, maar samenleven met zijn *fellows*'.

Vaughan Williams was bescheiden over zijn eigen originaliteit. Hij omschreef zichzelf als een muzikale kleptomane die het werk van zijn voorgangers en tijdgenoten naar believen plunderde.

Ralph Vaughan Williams

De twee hoofdkenmerken van het *Hoboconcert* zijn daarmee aangeroerd. De muziek klinkt enorm nostalgisch en baadt in een sfeer van oude herdersdeuntjes, geharmoniseerd met archaïsche kerktoonsoorten. Ten tweede is het – zeker naar twintigste-eeuwse maatstaven – zeer toegankelijke muziek, zonder weerbarstige passages. Of is dat schijn? In de Finale trekt er even een schaduw over het zonnige tafereel: de beweging verstart, de harmonieën versomben. Het is een kort moment dat, wellicht, subtiel verwees naar de minder florissante actualiteit buiten de concertzaal.

Alexander Mosolov - De ijzergieterij

Staal, zo luidde de titel van de balletsuite waarmee Alexander Mosolov in 1927 het Russische fabrieksleven naar de concertzaal bracht. Het bijbehorende ballet kwam er nooit en van de suite bleef alleen het begindeel *De ijzergieterij* over; maar dat is

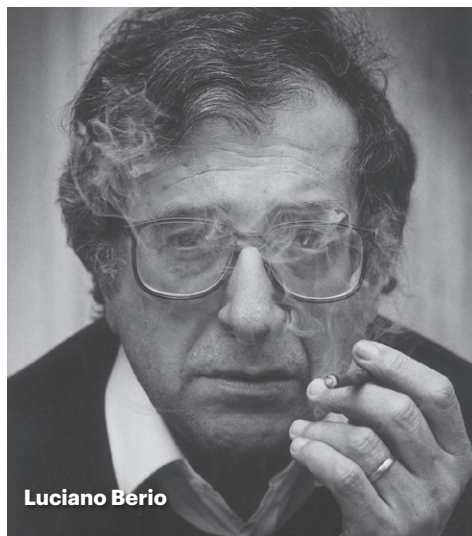
Alexander Mosolov

dan ook niet stuk te krijgen. Het is een typisch staaltje Russisch futurisme uit de jaren twintig. De Revolutie had niet alleen afgerekend met de oude machtsverhoudingen, maar ook met romantische mooimakerij. Vernieuwers als Mosolov focusten op de gewone mensen en (vooral) de machines die Rusland draaiende hielden. Hun idealisme was achteraf gezien bijna genant; je vraagt je af hoeveel arbeiders na een dag tussen de hoogovens de handen nog op elkaar kregen voor een stuk van Mosolov, en ondertussen ging het machtsmisbruik gewoon door. Toch veroorzaakt *De ijzergieterij* nog altijd een fysieke opwindning. De evocatie van immense machines en verzengende hitte is tegelijkertijd angstaanjagend en fascinerend; voor romantische beekjes en koekoeken is in zo'n wereld geen plaats meer. Het wonderlijkst is nog wel dat tussen dit werk en Rachmaninovs *Tweede Symfonie* slechts twintig jaar verstreken waren. Zo snel kunnen ontwikkelingen gaan.

Luciano Berio - Sequenza VII

De vernieuwingsgolf na de Tweede Wereldoorlog spoelde heel wat muzikaal erfgoed overboord: melodie werd taboe verklaard, welluidende harmonieën waren passé. Ook Luciano Berio behoorde tot de avantgarde, maar wonderwel zwoer hij de traditie niet af: hij combineerde zijn experimentele aanpak met een speelse visie op de barok, de laatromantiek en zelfs op Beatles-songs. Elk nieuw Berio-werk was een verrassing; alleen daardoor al onderscheidde hij zich van zijn generatiegenoten.

Waar je wel zeker van kon zijn was dat hij steeds weer een nieuw deel zou toevoegen aan zijn *Sequenza*-serie, een reeks stukken voor diverse solo-instrumenten. Uiteindelijk componeerde hij er dertien. Het zijn niet zozeer klankexperimenten als wel gedetailleerde 'portretten' waarin oude en nieuwe speltechnieken worden uitgelicht. Ook al zijn de noten modern, de voordracht omvat zowel barokke versieringen en romantische expressie als folkloristische spelwijzen en nieuwe articulatie wijzen.

Luciano Berio

'Elke *Sequenza*', aldus Berio, 'is harmonisch gedacht, ook al hoor je zelden samenklanken.' In *Sequenza VII* voor hobo klinkt op de achtergrond een geluidsband met een continu aangehouden B-noot. Deze ene toon wordt door de solist op virtueuze wijze omspeeld met een scala aan speltechnieken. De noten zijn modern, maar de voordracht omvat barokke versieringen, romantische expressie en spelwijzen uit Italiaanse volksmuziek.

Sergej Rachmaninov - Symfonie nr. 2

Sommige componisten stellen hun eerste symfonie uit tot ze zichzelf rijp genoeg achten; een recent voorbeeld gaf Joey Roukens, en met succes. Sergej Rachmaninov ging het avontuur al op 24-jarige leeftijd aan, mede geïnspireerd door het symfonische werk van zijn mentor Tsjajkovski. Die eersteling flopte gigantisch, maar niet omdat het orkestgenre Rachmaninov niet lag. De eerste uitvoering verliep beroerd en dat werd hem zó stevig ingepeperd dat hij in therapie moest om een writers block te overwinnen. Pas nadat hij zijn zelfvertrouwen met het immens succesvolle *Tweede pianoconcert* had opgekrikt componeerde hij een *Tweede symfonie*, profiterend van de orkestervaring die hij intussen als dirigent had opgedaan. Ditmaal was het een voltreffer. Rachmaninov bewees zich hier definitief als de troonopvolger van de recentelijk overleden Tsjajkovski: van hem 'erfde' Rachmaninov het vermogen om pakkende thema's te behandelen als personages die een eigen leven leiden, maar steeds weer terugkeren. Maar het is bovenal een typisch Rachmaninov-stuk, met langgerekte melodieën die tegelijkertijd teder en door-dringend zijn. Vooral het Adagio scoort in dat opzicht: het klarinetthema, omspeeld door welvende strijkersfiguren, blijft maten achtereen zweven zonder te 'landen'.

Dat de componist niet alleen uitblonk in weemoed en dromerigheid blijkt uit de ritmische felheid van de delen twee en vier; in deel twee maken de violen zelfs een plotselinge zijsprong naar een energieke fuga. Daarbij komen nog de duizelingwekkende orkestrale kleurnuances: steeds treden nieuwe instrumenten of instrumentgroepen op de voorgrond, solostemmen worden vaak subtiel gedubbeld waardoor ze een fraaie glans- of schaduwrand krijgen, begeleidende partijen zijn warm en gevarieerd als Perzische tapijten. Rachmaninov speelt al die troeven zorgvuldig uit. Het stuk begint ingetogen, met lage strijkers. Bijna alle thema's zijn ervan afgeleid - eveneens een Tsjajkovski-trekje. Een ander verbindend element vormen de beginnoten van het gregoriaanse *Dies Irae* ('Dag des Oordeels') - een indicatie dat Rachmaninovs traumaverwerking nog in volle gang was. Dat motief, sinds Berlioz en Liszt een niet te missen verwijzing naar dood en verdoemenis,

had hij al in zijn gewraakte *Eerste symfonie* gebruikt. Het had hem geen geluk gebracht, maar curieus genoeg besloot de componist er zijn handtekening van te maken: in zijn latere werken zou steeds weer dat *Dies Irae*-motief klinken, als een soort bezwering. Hier duikt het diverse malen terloops op; in het tweede deel treden cello's en contrabassen ermee op de voorgrond, verrassend genoeg in een kek dansritme.

Bij de première in 1908 werd het stuk alom bejubeld, maar de nog altijd onzekere componist was zelf niet overtuigd. Pas dertig jaar later, in zijn laatste levensjaren, zou hij een symfonie schrijven waarover hij tevreden was. Die *Derde* bereikte nooit het grote publiek; naast de piano werken is het de *Tweede symfonie* die Rachmaninov onsterfelijk maakte. Dit jaar wordt hij 150.

MICHIEL CLEIJ

VOORINSCHRIJVING SEIZOEN 2023/2024

U kunt met voorrang én korting uw plaatsen reserveren voor het nieuwe seizoen. Dit kan online via www.tivolivredenburg.nl/voorinschrijving (wachtwoord: ATVC2324).

Wilt u niet langer wachten? Loop dan langs bij een van onze medewerkers en vul direct een bestelformulier in.

U vindt ons rechts van de ingang, vlakbij de garderobe.

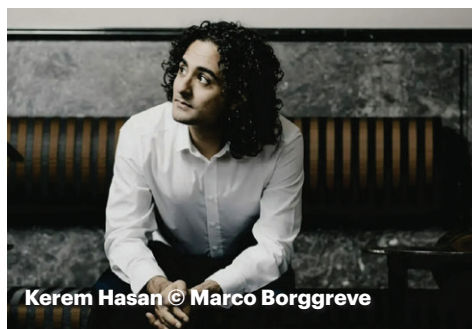
Kerem Hasan, dirigent

Kerem Hasan (1992) werd geboren in Londen en begon zijn muzikale opleiding aan het Royal Conservatory of Scotland. Vervolgens studeerde hij aan de Hochschule für Musik 'Franz Liszt' in Weimar, en bij Johannes Schaeffli aan de Hochschule der Künste in Zürich. Masterclasses volgde de jonge dirigent bij onder anderen David Zinman en Bernard Haitink. Kerem Hasan was in 2017 winnaar van de Nestlé and Salzburg Festival Young Conductors Award. Een jaar eerder viel hij in de prijzen tijdens de Donatella Flick Conducting Competition, waar hij musiceerde met het London Symphony Orchestra. In 2017 keerde hij bij dit orkest terug. Inmiddels werd hij ook geëngageerd door gezelschappen als Welsh National Opera, Royal Northern Sinfonia, het Tonhalle Orchester Zürich, Camerata Salzburg en het Sint-Petersburg Symfonie Orkest. In 2018 werd hij chef-dirigent van het Tiroler Symphonieorchester Innsbruck, en debuteerde hij bij het Koninklijk Concertgebouworkest met Mahlers *Negende symfonie*, als invaller voor Bernard Haitink. Na dit

debuut in het Concertgebouw keerde hij er in 2019 terug met het Noord Nederlands Orkest en pianist Nikolai Lugansky en met het Radio Filharmonisch Orkest en pianist Simon Trpčeski. In de zomer van 2022 maakte hij zijn Amerikaanse debuut bij het Detroit Symphony Orchestra, Utah Symphony Orchestra en Minnesota Orchestra. De agenda van dit seizoen vermeldt onder meer Keren Hasans directie van Verdi's *La Traviata* in het Tiroler Landestheater in Innsbruck en *Carmen* van Bizet bij The English National Opera en gastoptredens met het London Philharmonic Orchestra, Hallé Orchestra, Dresdner Philharmonie en het Noors Radio Orkest.

Albrecht Mayer, hobo

Albrecht Mayer kreeg eerst piano-, blokfluit- en zangles voordat hij op tienjarige leeftijd hobo ging spelen. Zijn leraren waren Gerhard Scheuer, Georg Meerwein, Maurice Bourgue en Ingo Goritzki. Al in zijn vroege jeugd kreeg hij uitnodigingen van verschillende orkesten om mee te spelen, zoals in het jeugdorkest van de Europese Gemeenschap. Als winnaar van verschillende prijzen en beurzen werd hij in 1990 eerste hoboïst van het Bambergers Symfonie Orkest. Twee jaar later trad hij in dezelfde functie toe tot de Berliner Philharmoniker. Albrecht Mayer, die overal ter wereld regelmatig optreedt als concertsolist en kamermusicus, geeft ook lezingen op grote internationale festivals. Hij voert kamermuziek uit met partners als Hélène Grimaud, Leif Ove Andsnes en Thomas Quasthoff. Albrecht Mayer is

meermaals onderscheiden met de ECHO Classic Prize, en in december 2006 ontving hij de E. T. A. Hoffmann Cultuurprijs van zijn geboortestad Bamberg. Mayer won verschillende prijzen voor zijn cd-opnamen, waaronder twee keer de Echo Klassik 'Instrumentalist van het Jaar'-prijs. Op zoek naar zijn persoonlijke klankideaal richtte Albrecht Mayer onlangs zijn eigen ensemble New Seasons op. De hoboïst is ook betrokken bij liefdadigheidswerk: in oktober 2011 richtte hij de Albrecht Mayer Foundation op, die onderzoek en de ontwikkeling van therapieën voor netvlies- en oogzenuwziekten ondersteunt.

Noord Nederlands Orkest

Het Noord Nederlands Orkest (NNO) in Groningen is een Nederlands symfonieorkest, dat sinds dit seizoen onder leiding staat van Eivind Gullberg Jensen. Het ontstond in 1989 uit een fusie van het Noordelijk Filharmonisch Orkest (NFO) in Groningen en het sinds 1950 bestaande Frysk Orkest in Leeuwarden, maar de geschiedenis van het orkest gaat meer dan 150 jaar terug. Het NNO brengt symfonische muziek naar de drie Noordelijke provincies, met zo'n 120 concerten per seizoen: in concertzalen, in de open lucht, tijdens festivals en voor scholen.

Het NNO bestaat uit zo'n 75 vaste orkestleden van verschillende nationaliteiten, biedt ook ruimte aan jong talent en heeft de afgelopen jaren veel jonge musici mogen verwelkomen. Hartmut Haenchen (vanaf 2022-2023) en Antony Hermus (sinds 2015-2016) zijn vaste gastdirigenten, Stefan Asbury is honorair dirigent en Michel Tabachnik is emeritus dirigent. Vooraanstaande dirigenten als Viktor Liberman, Jean Fournet, Han-Na Chang, Stefan Vladar, Alexander Vedernikov en Susanna Mälkki stonden bij het NNO op de bok. Het NNO werkte met solisten als Diana Damrau, Piotr Beczala, Eva-Maria Westbroek, Vadim Repin, Louis Lortie, Shlomo Mintz, Alexander Gavrylyuk en Gautier Capuçon. Het orkest besteedt ook aandacht aan hedendaagse componisten; zo kwamen Terry Riley, Arvo Pärt, Philip Glass, Laurie Anderson en Steve Vai naar Groningen voor de uitvoering van hun muziek. In het Vrijdagconcert was het NNO het laatst te gast op vrijdag 18 maart 2022 onder leiding van James Judd en met pianist Barry Douglas in een programma met Léon Orthel, het *Pianoconcert* van Skrjabin en de *Symfonie* van Franck.

► <https://nno.nu>

VOLGENDE CONCERTEN

Ella van Poucke

Duncan Ward © Alan Kerr

VRIJDAG 17 MAART 2023
TivoliVredenburg, Utrecht

'artist in residence'
Ella van Poucke
speelt Dvořák

Radio Filharmonisch Orkest
Bas Wiegers dirigent
Ella van Poucke cello

TORVUND A walk into the future
Nederlandse première
DVOŘÁK Celloconcert
RACHMANINOV Symfonische dansen

VRIJDAG 24 MAART 2023
TivoliVredenburg, Utrecht

Scandinavische
vergezichten

philharmonie zuidnederland
Duncan Ward dirigent
Valentine Michaud saxofoon

HILLBORG Peacock Tales
Nederlandse première
STENHAMMER uit Sängen: Interlude
SIBELIUS Symfonie nr. 2

COLOFON Programmering **Astrid in 't Veld** Productie **Manon Tuynman** Redactie **Clemens Romijn**
Grafische vormgeving **Norbert Croonenberg** Opmaak **Dorine Verharen** Druk **Regalis b.v. Zeist**

CONCERTOVERZICHT 2023

VRIJDAG 13 JANUARI 2023

NJO: de Sacre en een wereldpremière

Nationaal Jeugd Orkest | Antony Hermus | Messiaen | Ravel | Kortekaas / Stravinsky (WP)

VRIJDAG 20 JANUARI 2023

Van Gilse & Schuberts 'Onvoltooide'

Radio Filharmonisch Orkest | Groot Omroepkoor | James Gaffigan | Benjamin Goodson | Elena Tsallagova | Benjamin Bruns | Mozart | Schubert | Van Gilse

VRIJDAG 27 JANUARI 2023

Jong Talent

Yang Yang Cai | Joost Willemze | Jelmer de Moed | Rik Kuppen | Falla | Debussy | Albéniz

VRIJDAG 3 FEBRUARI 2023

Odes aan de muziek!

Radio Filharmonisch Orkest | Groot Omroepkoor | Marcus Creed | Rowan Pierce | Guy Cutting | Raoul Steffani | Bruckner | Martin | Vaughan Williams | Händel

VRIJDAG 10 FEBRUARI 2023

Ella van Poucke & friends

Stephen Waarts | Mairead Hickey | Daniel Palmizio | Gary Hoffman | Ella van Poucke | Bach | Reger | Schubert

VRIJDAG 17 FEBRUARI 2023

Mahler 6 met Karina Canellakis

Radio Filharmonisch Orkest | Karina Canellakis | Mahler

VRIJDAG 24 FEBRUARI 2023

Liza Ferschtman speelt Pijper

Radio Filharmonisch Orkest | Stanislav Kochanovsky | Liza Ferschtman | Ravel | Pijper | Vaughan Williams | Elgar

VRIJDAG 3 MAART 2023

Ella van Poucke & Co

Ella van Poucke | Niek Baar | Caspar Vos | Shalygin (WP) | Ravel | Rachmaninov

VRIJDAG 10 MAART 2023

Rachmaninov en Mosolov

Noord Nederlands Orkest | Kerem Hasan | Albrecht Mayer | Vaughan Williams | Mosolov | Berio | Rachmaninov

VRIJDAG 17 MAART 2023

Ella van Poucke speelt Dvořák

Radio Filharmonisch Orkest | Bas Wiegers dirigent | Ella van Poucke cello | Torvund (NP) | Dvořák | Rachmaninov

VRIJDAG 24 MAART 2023

Via Scandinavië naar China

philharmonie zuidnederland | Duncan Ward | Valentine Michaud | Stenhammar | Hillborg | Sibelius

VRIJDAG 7 APRIL (GOEDE VRIJDAG)

Wagner, Bruckner & Pärt

Radio Filharmonisch Orkest | Groot Omroepkoor | Vasily Petrenko | Gijs Leenaars | Mané Galoyan | Fleur Barron | Bekzhod Davronov | Johannes Weisser | Wagner | Bruckner | Pärt

VRIJDAG 14 APRIL 2023

Bach, Keuris & Mahler

LUDWIG | Esther Kuiper | Vincent van Amsterdam | Bach | Keuris | Mahler |

VRIJDAG 21 APRIL 2023

Eine Alpensinfonie met Edo de Waart

Radio Filharmonisch Orkest | Edo de Waart | Rafael Fingerlos | Pijper | Schubert/Reger | Strauss

ZATERDAG 22 APRIL 2023

The Living Room

Groot Omroepkoor | Benjamin Goodson | O'Regan (EP)

VRIJDAG 12 MEI 2023

Moederdagconcert

LUDWIG | Nationale Koren | muziek van Bach tot Berio

VRIJDAG 19 MEI 2023

Première van Goebaidolina

Radio Filharmonisch Orkest | Dima Slobodeniouk | Baiba Skride | Wagner | Goebaidolina (NP) | Rachmaninov

VRIJDAG 9 JUNI 2023

Das Paradies und die Peri

Radio Filharmonisch Orkest | Groot Omroepkoor | Karina Canellakis | Siobhan Stagg | Lauren Urquhart | Sophie Rennert | Sebastian Kohlhepp | Kieran Carrel | Schumann

NP - Nederlandse première
EP - Europese première
WP - Wereldpremière

WIJZIGINGEN VOORBEHOUDEN

AVROTROS
VRIJDAG
CONCERT

*Dé klassieke start
van je weekend!*

www.avrotrosvrijdagconcert.nl

AVROTROS

